

NOTAT Sygeplejerskers natarbejde i regionerne 2023

I perioden 29. marts til 12. april 2023 har DSR Analyse og MEGAFON gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt medlemmerne af Dansk Sygeplejeråds medlemspanel. I alt 1.670 svarede på undersøgelsen, svarende til en svarprocent på 51%. Denne analyse er baseret på besvarelser fra 793 ikke-ledende sygeplejersker ansat i regioner, der udfører klinisk sygeplejearbejde med daglig patientkontakt. Heraf 406 ikke-ledende sygeplejersker ansat på en sengeafdeling med daglig patientkontakt.

Hovedresultater

- 43% af sygeplejerskerne ansat i regioner har nattevagter. På sengeafdelingerne gælder det 55%.
- En tredjedel (35%) af sygeplejerskerne oplever, at nattevagterne er belastende/ særdeles belastende.
- 40% udfører altid ikke-sygeplejefaglige opgaver om natten (fx opfyldning, rengøring i medicinrum. Denne andel er 49% på sengeafdelingerne.
- Hver tredje (34%) angiver, at arbejdstempoet typisk er højt eller meget højt i nattevagterne.
- 61% angiver at natarbejde påvirker deres arbejds-/privatlivsbalance negativt.
- Hver tredje af dem med nattevagter overvejer at søge andet arbejde uden nattevagter.
- 64% oplever søvnbesvær som følge af natarbejde. 43% angiver fordøjelsesbesvær. Og mange andre gener. 9% oplever ingen gener af natarbejde.
- Om der er iværksat tiltag på din arbejdsplads, der kan mindske generne af natarbejde, angiver 60% at der er mulighed for hvile. 13% har vagtskifte med uret, mens 12% angiver, at der er installeret ergonomisk døgnrytmelys. 22% angiver, at ingen tiltag er iværksat.

Sygeplejersker med natarbejde og deres vilkår

Tabel 1 viser andelen af sygeplejersker, der arbejder på en arbejdsplads med nattevagter. 43% af de regionalt ansatte har selv nattevagter. På sengeafdelingerne har 55% selv nattevagter. En mindre andel er fritaget pga. helbredsmæssige gener og hver femte regionalt ansatte er på en arbejdsplads med nattevagter uden selv at tage nattevagter af andre årsager, på sengeafdelingerne gælder det 30%.

Tabel 1. Er der sygeplejersker, der arbejder i nattevagter på din afdeling/enhed/team?

	Regionerne	På en sengeafdeling
Ja, og jeg har selv natarbejde	43%	55%
Ja, men jeg er fritaget natarbejde pga. helbredsmæssige gener	4%	6%
Ja, men jeg har ikke selv natarbejde af andre årsager	21%	30%
Nej	32%	8%
Ved ikke	0%	0%
Total	100%	100%
Antal	763	403

Anm. N=793 i regionerne. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

Tabel 2 viser hvor mange nattevagter de sygeplejersker, der har angivet at have nattevagter, i gennemsnit har over en 4 ugers uge. Det fremgår heraf, at 7% af sygeplejerskerne med natarbejde i gennemsnit har nattevagt 1 gang på en 4 ugers periode. 11% angiver i gennemsnit at have 2 nattevagter. Hhv. 15% og 14% angiver at have 3 eller 4 nattevagter.

Det svarer til at knap halvdelen (47%) af sygeplejerskerne med natarbejde, i gennemsnit har natarbejde fire gange eller sjældnere i en 4 ugers periode.

Mens 52% af sygeplejerskerne med natarbejde i gennemsnit har natarbejde hyppigere end det, svarende til i gennemsnit at have mere end en nattevagt pr. uge.

14% har i gennemsnit 10 eller flere nattevagter i en 4 ugers periode.

Tabel 2. Hvor mange nattevagt har du på gennemsnitlig på en fire ugers periode?

	Regionerne	På en sengeafdeling
1	7%	7%
2	11%	13%
3	15%	14%
4	14%	10%
5	8%	5%
6	12%	12%
7	6%	7%
8	10%	14%
9	2%	3%
10 eller flere	14%	15%
Ved ikke	1%	0%
Total	100%	100%

Anm. N=337 blandt sygeplejersker, der har nattevagter i regionerne og 223 på sengeafdeling. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

De sygeplejersker, der har angivet at have nattevagter, blev spurgt, hvor mange nattevagter i træk, de havde sidst, de havde natarbejde. Lidt over en fjerdedel (26%) angav jf. tabel 3 at arbejde 1 nattevagt i træk, 21% har haft 2 i træk. Samtidig angiver mere end en tredjedel (36%) at have haft 3 nattevagter i træk, sidst de havde natarbejde. 11% angiver at have haft 4 nattevagter i streg, mens de resterende 6% angiver at have haft 5 vagter eller derover i træk.

Sygeplejerskerne ansat på en sengeafdeling angiver typisk at have haft flere nattevagter i streg end den samlede gruppe regionalt ansatte sygeplejersker.

Tabel 3. Hvor mange nattevagter havde du i træk, sidste gang du var på natarbejde?

	Regionerne	På en sengeafdeling
1	26%	11%
2	21%	24%
3	36%	44%
4	11%	13%
5	2%	3%
6	2%	2%
7	1%	1%
8 eller flere	1%	2%
Total	100%	100%

Anm. N=337 sygeplejersker, der har nattevagter i regionerne, og 223 på sengeafdeling. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

Tabel 4 viser, hvor mange af de sygeplejersker, der havde mindst to nattevagter i træk, da de sidst havde natarbejde, som inden for den seneste måned har oplevet, at der var mindre end 11 timers hvile mellem en nattevagt og næste vagt. Af den fremgår det, at 16% en gang inden for den seneste måned, har oplevet at have mindre end 11 timers hvile til næste vagt, 15% har oplevet det flere gange, mens 67% ikke har oplevet det inden for den seneste måned.

Tabel 4. Har du inden for den seneste måned haft nattevagt, hvor der var mindre end 11 timers hvile til den næste vagt?

	Regionerne	På en sengeafdeling
Ja, en gang	16%	17%
Ja, flere gange	15%	13%
Nej	67%	67%
Ved ikke/husker ikke	2%	3%
Total	100%	100%

Anm. Dem med flere NV angivet i tabel 3, n=248 i regionerne og 199 på sengeafdeling. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

Tabel 5 viser, hvor mange timer en nattevagt typisk varer på afdelingerne med nattevagter. Heraf fremgår det, at nattevagter på knap tre fjerdedele (73%) af de adspurgte sygeplejerskers afdelinger typisk varer 8 timer.

Tabel 5. Hvor mange timer varer nattevagterne typisk på din afdeling/enhed/team?

	Regionerne	På en sengeafdeling
Under 7 timer	1%	0%
7 timer	1%	1%
8 timer	73%	86%
9 timer	5%	6%
10 timer	1%	0%
11 timer	0%	0%
12 timer	5%	4%
12 eller flere timer	14%	3%
Ved ikke	0%	0%
Total	100%	100%

Anm. N=541 sygeplejersker, der er på en arbejdsplads med nattevagter i regionerne, og 223 på sengeafdeling. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

De sygeplejersker, der selv har natarbejde, blev bedt om at tage stilling til, hvor belastende de oplever, det er at have nattevagter, alt taget i betragtning på en skala fra 1-7, hvor 1 slet ikke er belastende og 7 er særdeles belastende. Jf. tabel 6 vurderer hele 19% Nattevagter som særdeles belastende, og 16% Vurderer ligeledes nattearbejde til at være 6 på skalaen. Det svarer til, at godt en tredjedel af sygeplejerskerne vurderer nattevagterne som de to mest belastede kategorier på denne 7-punkts skala. Der er blot 5%, som svarer, at nattevagter slet ikke er belastende.

Tabel 6. Alt taget i betragtning hvor belastende oplever du det at have nattevagter?

	Regionerne	På en sengeafdeling
1 – Slet ikke belastende	5%	5%
2	10%	8%
3	12%	11%
4	17%	18%
5	23%	22%
6	16%	16%
7 – Særdeles belastende	19%	21%
Ved ikke	0%	0%
Total	100%	100%

Anm: n=336 sygeplejersker, der har nattevagter i regionerne, og 223 på sengeafdeling. Procenterne summer ikke nødvendigvis til 100 % grundet afrunding. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

Sygeplejerskerne med nattevagter blev desuden spurgt, om de udfører opgaver om natten, der ikke er rettet mod patienter. Jf. tabel 7. 40% svarer, at de altid udfører ikke-sygeplejefaglige opgaver om natten. 14% angiver at de ofte udfører ikke-sygeplejefaglige opgaver om natten, mens 26% angiver, at

de sommetider udfører ikke-sygeplejefaglige opgaver om natten. De resterende 21% har angivet, at de ikke udfører ikke-sygeplejefaglige opgaver om natten.

Tabel 7. Udfører du ikke-sygeplejefaglige opgaver om natten (fx opfyldning, rengøring i medicinrum?)

	Regionerne	På en sengeafdeling
Ja, altid	40%	49%
Ja, ofte	14%	18%
Ja, sommetider	26%	23%
Nej, aldrig	21%	10%
Ved ikke	100%	100%

Anm: n=337 sygeplejersker, der har nattevagter i regionerne, og 223 på sengeafdeling. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

Af tabel 8 fremgår det, hvordan sygeplejerskerne med natarbejdes arbejds-/privatlivsbalance påvirkes af deres natarbejde. Af den fremgår det, at 61% oplever, at deres arbejds-/privatlivsbalance påvirkes negativt, mens 18% oplever, at den ikke påvirkes. Omvendt svarer 13%, at deres arbejds-/privatlivsbalance påvirkes positivt af deres nattevagter.

Tabel 8. Påvirkes din arbejdsliv/privatlivsbalance af dine nattevagter?

	Regionerne	På en sengeafdeling
Ja, positivt	13%	11%
Ja, negativt	61%	65%
Nej	18%	17%
Ved ikke	9%	7%
Total	100%	100%

Anm: n=337 sygeplejersker, der har nattevagter i regionerne, og 223 på sengeafdeling. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

Sygeplejerskerne med natarbejde er derudover blevet spurgt ind til, om hvordan de typisk oplever arbejdstempoet i deres nattevagter. Næsten halvdelen (47%) oplever, at det hverken er højt eller lavt. Ca. tredjedel (34%) finder typisk tempoet højt (28%) eller meget højt (6%). Omvendt finder knap hver femte (18%) det lavt (15%) eller meget lavt (3%).

Tabel 9. Hvordan oplever du typisk arbejdstempoet i dine nattevagter?

	Regionerne	På en sengeafdeling
Meget højt	6%	5%
Højt	28%	26%
Hverken højt eller lavt	47%	51%
Lavt	15%	14%
Meget lavt	3%	4%
Ved ikke	2%	1%
Total	100%	100%

Anm: n=337 sygeplejersker, der har nattevagter i regionerne, og 223 på sengeafdeling. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

Tabel 10 angiver, hvor stor en andel af sygeplejerskerne med natarbejde, der har søgt et arbejde med færre nattevagter. 11% har søgt arbejde uden nattevagter, mens 5% har søgt et arbejde med færre nattevagter. 83% svarer, at de ikke har søgt arbejde med færre nattevagter.

Tabel 10. Har du søgt andet arbejde med færre nattevagter?

	Regionerne	På en sengeafdeling
Ja, uden nattevagter	11%	12%
Ja, med færre nattevagter	5%	3%
Nej	83%	84%
Ved ikke/husker ikke	1%	1%
Total	100%	100%

Anm: n=337 sygeplejersker, der har nattevagter i regionerne, og 223 på sengeafdeling. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

Sygeplejerskerne med natarbejde blev derudover spurgt ind til, om de har overvejet at søge andet arbejde med færre nattevagter. Heraf svarer lige over en tredjedel (34%) jf. tabel 11, at de har overvejet at søge et job uden nattevagter, mens 8% har overvejet at søge et job med færre nattevagter.

Tabel 11. Har du overvejet at søge andet arbejde med færre nattevagter?

	Regionerne	På en sengeafdeling
Ja, uden nattevagter	34%	38%
Ja, med færre nattevagter	8%	7%
Nej	54%	50%
Ved ikke/husker ikke	4%	5%
Total	100%	100%

Anm: n=337 sygeplejersker, der har nattevagter i regionerne, og 223 på sengeafdeling. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

Sygeplejersker oplever en række gener/helbredsbesvær, efter de har været på nattevagt, jf. tabel 7. Den største andel på 64% svarer, at de i forlængelse af en nattevagt har søvnbesvær. Samme andel angiver at have en følelse af "jet-lag". Over halvdelen af sygeplejerskerne (55%) oplever desuden irritabilitet efter en nattevagt, efterfulgt af en jævn fordeling på almen utilpashed (44%) og hovedpine (48%). Desuden angiver 43%, at de har fordøjelsesproblemer. Blot 9% svarer, at de ikke har gener eller helbredsbesvær i forlængelse af en nattevagt.

Tabel 12. Oplever du en eller flere af følgende gener/helbredsbesvær i forlængelse af en nattevagt? (sæt evt. flere kryds)?

	Regionerne	På en sengeafdeling
Søvnbesvær	64%	67%
Fordøjelsesproblemer	43%	46%
Mavepine	16%	19%
Almen utilpashed (fx kvalme)	44%	48%
Hovedpine	48%	52%
Irritabilitet	55%	59%
Følelse af "jet-lag"	64%	64%
Sociale problemer	21%	26%
Andet	5%	6%
Ingen gener/helbredsbesvær	9%	8%
Ved ikke	2%	2%
Total	100%	100%

Anm: n=336 sygeplejersker, der har nattevagter i regionerne, og 223 på sengeafdeling. Procenterne summer ikke til 100%, fordi respondenterne havde mulighed for at angive flere svar. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

Sygeplejerskerne blev i forlængelse af forrige spørgsmål spurgt, om der på deres arbejdsplads er iværksat tiltag for at mindske generne ved natarbejde. Som tabel 13 viser, har 60% af sygeplejerskerne

på nattevagt mulighed for hvile. 14% Svarer, at der er installeret ergonomisk døgnrytmelys, mens 13% angiver, at vagtrul skifter med uret. Hver femte (22%) svarer, at der ikke er iværksat nogen tiltag.

Tabel 13. Er der iværksat en eller flere af følgende tiltag på din arbejdsplads, der kan mindske generne af natarbejde (sæt evt. flere kryds)?

	Regionerne	På en sengeafdeling
Vagtrul skifter med uret (dvs. vi arbejder DV, AV, NV)	13%	17%
Installeret ergonomisk døgnrytmelys	14%	16%
Mulighed for hvile	60%	60%
Mulighed for at købe sund mad om natten	0%	0%
Arbejdspladsen tilbyder et sundt måltid om natten	1%	1%
Der foretages ikke natsætning af temperaturen i arbejdslokale/personalerum	8%	8%
Særlige tiltag for at beskytte gravide	32%	36%
Andre tiltag (uddyb gerne)	6%	6%
Ingen tiltag	22%	22%
Ved ikke	8%	7%
Total	100%	100%

Anm: n=541 sygeplejersker, der er på arbejdspladser med nattevagter i regionerne. Procenterne summer ikke til 100%, fordi respondenterne havde mulighed for at angive flere svar. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

48% af sygeplejerskerne med nattevagt gør ikke brug af muligheden for helbreds kontrol ved natarbejde. 40% har intet kendskab til deres ret til gratis helbreds kontrol. 6% svarer enten ved ikke eller, at helbreds kontrol ikke er relevant for dem, mens kun 7% gør brug af ordningen.

Tabel 14. Gør du brug af mulighed for helbreds kontrol ved natarbejde?

	Regionerne	På en sengeafdeling
Ja	7%	6%
Nej	48%	50%
Ved ikke/ikke relevant	6%	4%
Intet kendskab	40%	40%
Total	100%	100%

Forud for spørgsmålet fulgte denne tekst: "Hvis sygeplejersker arbejder mere end 300 timer om året i natperioden, har du ret til gratis helbreds kontrol. Flere arbejdspladser tilbyder helbreds kontrol uafhængigt af antal timer i nattevagt."

Anm: n=336 sygeplejersker, der har nattevagter i regionerne, og 223 på sengeafdeling. Procenterne summer ikke nødvendigvis til 100% pga. afrundinger. Kilde: DSR analyse/MEGAFON